

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa A. Ż.

przeciwko A. K., J. K. i K. W.

o ustalenie istnienia stosunku pracy, wydanie świadectwa pracy, zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 30 sierpnia 2016 r., sygn. akt VI Pa [...],

1. prostuje oczywistą omyłkę w pkt 2 wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 września 2015 r. w ten sposób, że w miejsce słów "tytułem wynagrodzenia za miesiąc lipiec 2015 roku" umieszcza wpis "tytułem wynagrodzenia za miesiąc lipiec 2014 r."

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza solidarnie od pozwanych J. K. i A. K. na rzecz powódki kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 28 września 2015 r. ustalił, że powódkę A. Ż. z pozwanymi J. K. i A. K. łączył stosunek pracy na czas określony od dnia 30 maja 2014 r. do dnia 30 sierpnia 2015 r. oraz zasądził na rzecz pracownika wynagrodzenie za pracę za miesiąc lipiec 2015 r.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że A. Ż. zawarła w dniu 30 maja 2014 r. z K. W., reprezentującą A. K. oraz J. K., prowadzących w formie spółki cywilnej działalność gospodarczą pod firmą A. s.c. w B., umowę zlecenie na okres od dnia 30 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. Przedmiotem umowy była obsługa recepcji w [...] K. w B.. Powódka w tym czasie była studentką. Pozwany nie zgłosił jej do ubezpieczeń społecznych. Do obowiązków powódki należała obsługa recepcji, przyjmowanie rezerwacji, meldowanie gości i udzielanie im informacji, a nadto sprzedaż biletów na koncerty. Swoje obowiązki wykonywała w dwunastogodzinnym systemie czasu pracy. W dniu 23 czerwca 2014 r. powódka wypowiedziała umowę ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2014 r., przy czym pracę świadczyła do dnia 29 lipca 2014 r.

Sąd Rejonowy uznał, że analiza warunków pracy powódki prowadzi do wniosku, że strony, wbrew twierdzeniom pozwanych, łączył stosunek pracy. Powódka była zobowiązana do świadczenia pracy w konkretnym czasie oraz miała obowiązek osobistego jej świadczenia. Ponadto miejsce pracy było wskazywane przez pozwanych, a praca była świadczona pod ich kierownictwem kierownika recepcji.

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 27 października 2015 r. sprostował oczywistą omyłkę w pkt I wyroku, w ten sposób, że miejsce roku „2015” wpisał rok „2014”.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2016 r., oddalił apelację pozwanych, uznając jej zarzuty za niezasadne, dzieląc i przyjmując za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji. Uwzględniając ustalony stan faktyczny, Sąd Okręgowy podkreślił, że nazwa zawartej przez strony umowy przestaje mieć decydujące znaczenie, jeżeli nawiązany stosunek prawny ma cechy określone w art. 22 § 1 k.p., tj. zobowiązanie do osobistego świadczenia pracy, na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym, za wynagrodzeniem. Odnosząc cechy konstytutywne stosunku pracy do sytuacji powódki, Sąd drugiej instancji stwierdził, że miała ona obowiązek osobistego świadczenia podporządkowanej pracy, co prowadzi do konieczności oddalenia apelacji pozwanych w oparciu o art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik pozwanych, zaskarżając wyrok ten w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawach naruszenia prawa materialnego (art. 22 § 1 i 1¹ k.p. i art. 65 k.c. w związku z art. 353¹ k.c.) oraz prawa procesowego (art. 328 § 2 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. i art. 321 k.p.c. oraz art. 245 k.p.c. w związku z art. 299 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.).

Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego, a następnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu Rejonowego i orzeczenie co do istoty sprawy, przez oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący podnieśli, że skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania, ponieważ skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), gdyż Sąd Okręgowy, oddalając apelację pozwanych, wywołał stan oznaczający pozostawienie w mocy zasądzonego wynagrodzenia za pracę za lipiec 2015 r., a więc za okres po zakończeniu stosunku pracy.

Dodatkowo autor skargi zwrócił uwagę na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, a mianowicie: czy w sytuacji, gdy Sąd zwalnia pozwanego od udziału w sprawie na podstawie przepisu art. 194 § 2 k.p.c. nie jest konieczne wydanie w tym zakresie jakiegokolwiek rozstrzygnięcia.

Zdaniem autora skargi, samo cofnięcie pozwu przez powoda wobec pozwanego i wstąpienie osoby wezwanej na podstawie przepisu art. 194 § 2 k.p.c. nie jest wystarczające, a sąd rozstrzygający sprawę w sentencji wydanego orzeczenia lub w wydanym postanowieniu przed rozstrzygnięciem sprawy powinien zamieścić rozstrzygnięcie w stosunku do zwolnionego od udziału w sprawie pozwanego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymaganie to wiąże się z przesłankami rozważanymi przez Sąd Najwyższy podczas tzw. „przedsądu”, a więc na posiedzeniu, którego przedmiotem jest przyjęcie lub odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki te określone zostały w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia jednej z tych przesłanek, przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji jurystycznej.

Co do pierwszej przesłanki, wskazanej we wniosku, należy podkreślić, że „oczywista zasadność” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ma li tylko iluzoryczne uzewnętrznienie i pozornie może prowadzić do podzielenia stanowiska strony skarżącej. Prawdą jest, że zamieszanie w tej materii leży po stronie Sądów powszechnych, lecz nie może prowadzić do merytorycznego rozpoznania sprawy z uwagi na wagę i rodzaj uwypuklonego uchybienia. Przede wszystkim, sprostowanie w trybie art. 350 k.p.c. daty zakończenia stosunku pracy przez Sąd Rejonowy było uzasadnione i konieczne, gdyż w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w aktach oraz stanowiskach stron, nie ulega wątpliwości zakres temporalnego przedmiotu sporu. Rzecz w tym, że orzeczenie Sądu Rejonowego także w pkt II, rozstrzygające o wynagradzaniu za pracę w miesiącu lipcu, zawierało wpis „2015 r.”, gdy tym czasem żądanie powódki obejmowało przyznanie tego wynagrodzenia za 2014 r., co także bezpośrednio wynika z dokumentów w aktach sprawy. Jednak tej okoliczności nie sprostował Sąd Rejonowy, jak też Sąd Okręgowy, którego uprawnienie w tej materii wynika wprost z art. 350 § 3 k.p.c. W takim układzie zdarzeń obowiązek aktualizacji spoczywa na Sądzie Najwyższym (art. 350 § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.). Tego rodzaju czynność nie ma na celu usuwania błędów sądu w zakresie stosowania prawa materialnego czy procesowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2014 r., I CSK 422/13, LEX nr 1532772), bądź przeoczenia rozstrzygnięcia o jakimś roszczeniu. Praktyczne wykorzystanie optyki z art. 350 k.p.c. stanowi zawór bezpieczeństwa, pozwalający

na korekty w sposób szybki i prosty, pomyłek związanych z niedokładnością, błędami rachunkowymi, pisarskimi. W żaden sposób nie konkuruje z instytucją apelacji, a ocena zakresu interwencji Sądu winna opierać się na całokształcie bezspornych okoliczności sprawy co do zakresu żądania pracownika. W tej sprawie jest to jaskrawie widoczne, nawet bez potrzeby głębszej analizy akt sprawy. Jak wiadomo, stosunek pracy zakończył się w sierpniu 2014 r., a powódka nie otrzymała za lipiec 2014 r. wynagrodzenia za pracę. Powielony przez Sąd Rejonowy błąd pisarski przeniósł także kwestię wynagrodzenia za pracę w 2015 r., co de facto nie mogło mieć (i nie miało miejsca). Odmienne spojrzenie na ten stan faktyczny, jakie prezentuje w skardze kasacyjnej pozwany, opiera się na skrajnym formalizmie, bez uwzględnienia powyższych aspektów i jako takie nie zasługuje na aprobatę. Zresztą w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji (k-190) czytelnie wyjaśniono, że wynagrodzenie za pracę obejmuje lipiec 2014 r. Natomiast takiej konotacji nie można już nadać rozstrzygnięciu o odsetkach od wynagrodzenia za pracę za miesiąc lipiec 2014 r., którego Sąd pierwszej instancji nie uzasadnił temporalnie, jak też nie oddalił powództwa w tej części, mając na uwadze żądanie zawarte w pozwie, co nie podlega sprostowaniu w sprawie.

W istocie rzeczy skarżący nie wykazał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Tego rodzaju wnioskowanie jest możliwe tylko wówczas, gdy już na pierwszy rzut oka podstawy wskazane w skardze zasługują na uwzględnienie, a zatem, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej nieprawidłowej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100). W rozpoznawanej sprawie oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby polegać – według argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu tego środka zaskarżenia – na orzekaniu ponad żądanie, co jak wyżej wyjaśniono nie miało faktycznie miejsca, doprowadzając jednak w ostatecznym rozrachunku do korekty oczywistego błędu pisarskiego.

Sąd Najwyższy nie dostrzega w rozpoznawanej sprawie takich problemów prawnych, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi

na istotne zagadnienie prawne. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnego wyroku, co oznacza, że w postępowaniu kasacyjnym nie rozpoznaje się sprawy merytorycznie w kolejnej instancji. Skarga jest instrumentem wybitnie kontrolnym. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Zmierza do ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony, w tym wypadku problemu umorzenia postępowania w stosunku do podmiotu, co do którego pozew został cofnięty.

Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 353/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawiona przez skarżącego kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego. Nie wykracza ona poza zwykłą wykładnię prawa, ta zaś nie stanowi podstawy uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2008 r., I UK 210/08, niepubl.; z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300). Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467). Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie występuje, jeżeli ocena sformułowanego przez skarżącego problemu jest jednoznaczna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z

dnia 11 grudnia 2007 r., I PK 220/07, LEX nr 864044; z dnia 15 marca 2012 r., II UK 300/11, LEX nr 1214584).

Obowiązki związane z rozstrzygnięciem o udziale osoby, która nie ma statusu pracodawcy nie wpisuje się w powyższą sekwencję, co najwyżej nawiązuje do pierwszego aspektu podniesionego w związku z procedowaniem w sprawie. Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji. O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c.

aw